

**การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

**The Development of Model for Administrative Good Governance of
Administrators in Islamic Private Schools in Multicultural Society**

จรุณี เก้าเอียน
Jarunee Kao-ian

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
133 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
Educational Administration Program Faculty of Education Yala Rajabhat University
133 Teapsabal 3 Road Tambol Satang Amphor Muang Yala Province 95000

บทคัดย่อ

ผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารและเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมและเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมและการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามภารกิจ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารทั่วไปมีความสำคัญอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความร่วมมือและหลักความคุ้มค่า ในการบริหารงานวิชาการทุกหลักอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานบุคคลทุกหลักอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานงบประมาณทุกหลักอยู่ในระดับมาก และด้านการบริหารงานทั่วไปทุกหลักอยู่ในระดับมาก และเมื่อประเมินรูปแบบจากครูและผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า เหมาะที่จะนำไปปฏิบัติทุกด้านและทุกข้อ

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล การบริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การพัฒนา
รูปแบบ สังคมพหุวัฒนธรรม

Abstract

School administrator plays an important role in improving quality development education. The purposes of research were to study state of school administration, to model development of school administration and to appropriate evaluation to model construction of Basic Education to Good Governance in Islamic Private Schools in Multicultural Society. Educational administrators in Islamic Private Schools who has good governance. Approach important in organizing social and administration education tasks such as. Academic task, human resource, budget and

general administration a crucial administrators need to focus. In each consist of good governance amount 6 principles were to 1) rule of laws 2) ethics 3) transparencies 4) participations 5) accountabilities 6) values for money. In case of academic administration at a high level, human resource of all level, budget at a high level and general administration of all level. And evaluation forms teachers and administrators in Islamic Private Schools found that in every aspect and deal.

Keywords: Good governance, Administration, Administrators in Islamic Private Schools, The development of model, Multicultural society

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้สามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน และเยียวยาวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในอนาคต ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยตามรัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (The Office of Prime Minister, 1999) การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการปฏิบัติ ในการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุด ตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารขึ้นอยู่กับระบบการบริหารงานที่ดีและรูปแบบการบริหารงานว่าด้วยหลักธรรมาภิบาลมาจัดระบบในการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยการบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป (Heng, 2012)

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถือเป็นบุคคลสำคัญในชุมชนนอกจากเป็นผู้บริหารโรงเรียนแล้วยังเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชนถือว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่คาดหวังของสังคมในบริบทพหุวัฒนธรรมและเป็นผู้นำที่ต้องมีทักษะในการบริหารจัดการรู้จักใช้เทคนิคการบริหารที่เหมาะสม (Beema, 2016) ดังนั้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียนของตน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นธรรม ยุติธรรมและโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในส่วนรวม อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหาและความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริง

(Heng, 2012) ได้กล่าวว่า คณะทำงานด้านการยุติธรรม สิทธิมนุษยชนและธรรมาภิบาล สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ศึกษาปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาตั้งแต่ปี 2549 คณะ

รัฐมนตรีได้มีมติรับทราบความเห็น และรับทราบผลการพิจารณาของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 ซึ่งรายงานดังกล่าวมีสาระสำคัญ 10 ด้าน เช่น การกำหนดนโยบาย การแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น การให้ความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมภาษาและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ แก่เจ้าหน้าที่หรือข้าราชการที่จะลงไปปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ประชาชนและผู้นำท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น มีมาตรการพิเศษส่งเสริมช่วยเหลือ กำลังใจแก่ข้าราชการในพื้นที่ การพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมและความต้องการของคนในพื้นที่ ให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกับชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน การใช้ประโยชน์จากการเป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ การสร้างงานสร้างอาชีพให้คนในพื้นที่ ส่งเสริมการศึกษา แสดงความจริงใจในการแก้ไขปัญหาตามกระบวนการยุติธรรม การยุติปัญหาการก่อเหตุร้ายรายวัน การสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนให้มีความไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเก่งและมีความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและมีชีวิตที่ดีในสังคมต่อไป

สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ได้กล่าวในหนังสือพิมพ์ ไทยโพสต์ (Heng, 2012) ได้เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นประชาชนเกี่ยวกับการจัดตั้งนครรัฐปัตตานีโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนใน 14 จังหวัดภาคใต้ จำนวน 1,197 คน แบ่งเป็นประชาชนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 600 คน และพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ของภาคใต้ จำนวน 597 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.62 และเพศหญิง ร้อยละ 43.38 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 62.22 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 37.28 ผลการสำรวจความคิดเห็นใน 14 จังหวัดภาคใต้ พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.73 เห็นว่าควรสร้างความเป็นธรรมและความสมานฉันท์ในพื้นที่ 3 จังหวัดได้ รองลงมาเป็นการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ร้อยละ 20.49 การใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารงาน ร้อยละ 13.61 และควรติดตั้งกล้องวงจรปิด ร้อยละ 10.54 ตามลำดับ นั่นคือในการลดปัญหาความรุนแรงถือว่าการมีธรรมาภิบาลเป็นข้อที่ผู้เกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญถือว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาสังคมและพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ประสบกับความไม่สงบ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบกับมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด พ.ศ. 2552 ทำให้ทุกจังหวัดต้องมีคณะกรรมการในการตรวจสอบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงทำให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจำเป็นต้องดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับปัญหาและมีความเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียนตนเองได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสืบไป

ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม ให้ได้รูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางของการบริหารจัดการ และนำไปสู่แนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการนำไปปฏิบัติจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณและงานทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 23 คน โดยใช้คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ภายใต้กรอบการบริหารงานตามภารกิจของ 4 งาน แล้วผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อขยายเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามหลักธรรมาภิบาลในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) เลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษาและด้านอิสลามศึกษาจำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบที่ได้จากระยะที่ 1 จัดทำเป็นแบบสอบถามแบบเห็นด้วยไม่เห็นด้วยและเลือกข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยไม่ต่ำกว่า 80% มาสร้างเป็นร่างรูปแบบเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับและวิเคราะห์โดยมัธยฐาน (Median) และหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่ามัธยฐาน 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ตั้งแต่ 0.00-1.50 เพื่อนำมาสร้างเป็นรูปแบบต่อไป ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมจำนวน 400 คน ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่น้อยกว่า 5 ปี แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลทั่วไปมีข้อความ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางการบริหาร ตอนที่ 2 เป็นร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน และเชื่อมโยงกับหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในการปฏิบัติงาน ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ความเหมาะสมของรูปแบบระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ความเหมาะสมของรูปแบบระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ความเหมาะสมของรูปแบบระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ความเหมาะสมของรูปแบบระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ความเหมาะสมของรูปแบบระดับมากที่สุด

ผล

ผลการศึกษาในระยะที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 23 คน เป็นผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 34.78 ผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 65.22 ด้านวุฒิการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.5 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.95 ด้านขนาดของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 57.2 สถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.5 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 14.3 ในด้านจังหวัดที่ปฏิบัติงาน จังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 28.5 จังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 47.7 จังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 23.8

ในระยะที่ 1 เป็นการระดมความคิดเห็นจากครูและผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการ จำนวน 66 ประเด็น เช่น กำหนดระเบียบในการทำงาน มีแนวปฏิบัติไม่ชัดหลักศาสนา การบริหารงานบุคคล มีจำนวน 52 ประเด็น เช่น คัดเลือกคนตามความสามารถ มีความซื่อสัตย์การบริหารงานงบประมาณ มีจำนวน 43 ประเด็น เช่น มีส่วนร่วมในการใช้เงิน เน้นประโยชน์ผู้เรียน และการบริหารงานทั่วไป มีจำนวน 38 ประเด็น เช่น โรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน ให้บริการแก่ชุมชน ด้านแนวทางของอิสลามในการบริหารจำนวน 7 ประเด็น เช่น สร้างจิตสำนึกในการทำงาน มีจรรยาบรรณตามหลักศาสนา เมื่อผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างรูปแบบได้จำนวนข้อตามระยะที่ 2

ในระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.5 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.4 ด้านตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 11.0 อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 44.0 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 45.0 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมพบว่า มีจำนวนทั้งหมด 52 ข้อ เห็นด้วยทั้งหมดเพียงแต่มีการปรับข้อความบางข้อเพื่อให้เหมาะสมและง่ายแก่การเข้าใจ การบริหารงานงบประมาณ มีจำนวนทั้งหมด 39 ข้อ เห็นด้วยทั้งหมดเพียงแต่มีการปรับข้อความบางข้อ การบริหารงานบุคคลมีจำนวนทั้งหมด 42 ข้อ เห็นด้วยทั้งหมดเพียงแต่มีการปรับข้อความบางข้อ การบริหารงานทั่วไป มีจำนวนทั้งหมด 38 ข้อ เห็นด้วยทั้งหมด และด้านแนวทางการบริหารจัดการตามหลักการอิสลาม มีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ เห็นด้วยทั้งหมด

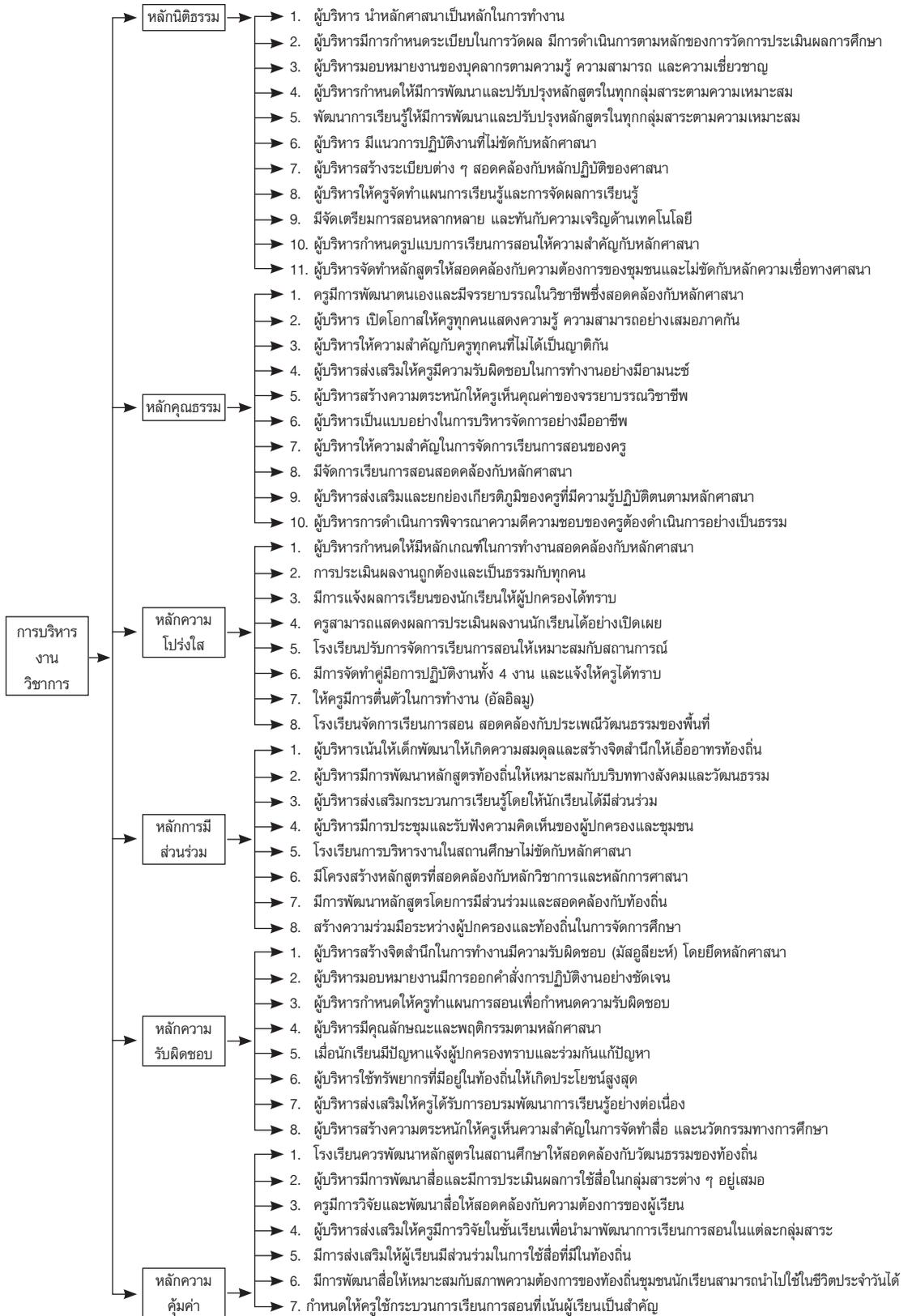
จากนั้นนำมาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ด้านการบริหารงานวิชาการพบว่า การวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์พบว่า ค่ามัธยฐานของทุกข้อมีค่า = 5.00 ส่วน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.00 มี 4 ข้อ 0.50 มี 30 ข้อ 1.00 มี 15 ข้อ และ 1.50 มี 2 ข้อ ด้านการบริหารงานงบประมาณพบว่า ค่ามัธยฐานของทุกข้อมีค่า = 5.00 ส่วนค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.00 มี 8 ข้อ 0.50 มี 23 ข้อ 1.00 มี 8 ข้อ และ 1.50 มี 2 ข้อ ด้านการบริหารงานบุคคลพบว่า ค่ามัธยฐานของทุกข้อมีค่า = 5.00 ส่วน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.00 มี 3 ข้อ 0.50 มี 20 ข้อ 1.00 มี 17 ข้อ และ 1.50 มี 2 ข้อ ด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่า ค่ามัธยฐานของทุกข้อมีค่า = 5.00 ส่วน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.00 มี 3 ข้อ 0.50 มี 12 ข้อ 1.00 มี 13 ข้อ และ 1.50 มี 8 ข้อ แนวทางของศาสนาอิสลามในการบริหารจัดการพบว่า ค่ามัธยฐานของทุกข้อมีค่า = 5.00 ส่วนค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50 มี 4 ข้อ 1.00 มี 3 ข้อ

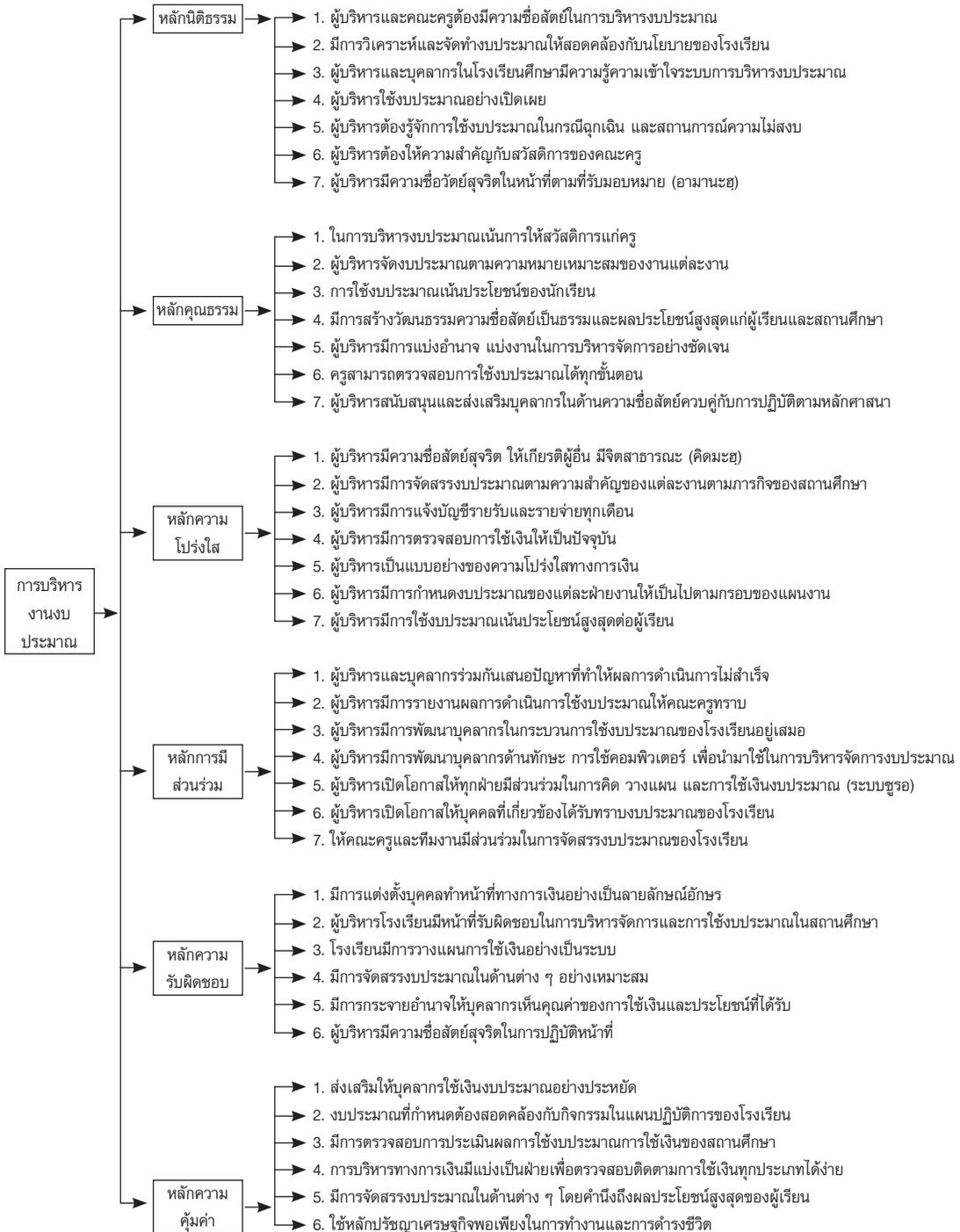
ในระยะที่ 3 เป็นการประเมินรูปแบบจากครูและผู้บริหารสถานศึกษา ผลการประเมินพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.3 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.8 ในด้านอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 อายุ 31-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.8 อายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.5

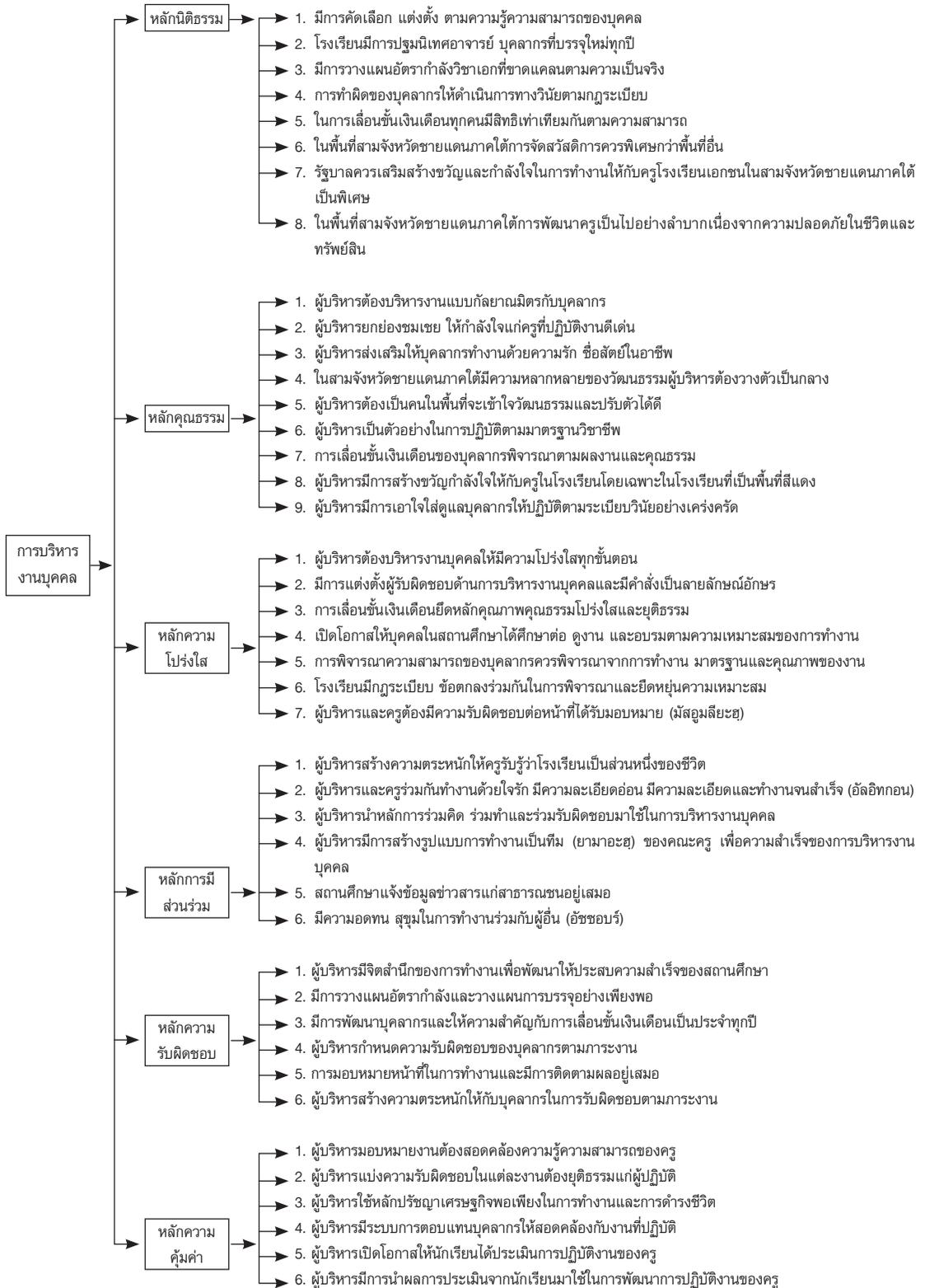

อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.8 ในด้านวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96.5 ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 3.65 ในด้านประสบการณ์การบริหารต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.0 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.316 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.3

จากการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีความเหมาะสมนำไปปฏิบัติทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ในด้านการบริหารงานบุคคลพบว่า มีความเหมาะสมนำไปปฏิบัติทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ในด้านการบริหารงานงบประมาณ มีความเหมาะสมนำไปปฏิบัติทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ในด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่า มีความเหมาะสมนำไปปฏิบัติทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อจากรูปแบบดังกล่าวเมื่อนำมาสร้างเป็นโมเดล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามหลักธรรมาภิบาล

อภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามหลักธรรมาภิบาลไม่มีผู้ศึกษามาก่อนจึงไม่สามารถหาเอกสารมาอ้างอิงได้จึงขอใช้เอกสารทางวิชาการที่มีความสอดคล้องและสามารถเชื่อมโยงกับผลการวิจัยได้ ดังรายละเอียด จากการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้บริหารตามภาระงานของสถานศึกษาและสภาพการบริหารสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลตามบทบาทหน้าที่ และเมื่อนำประเด็นต่าง ๆ มาร่างเป็นรูปแบบก็มีการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิและค่าจากสถิติซึ่งผลการศึกษาก็สอดคล้องกับรูปแบบแต่มีประเด็นที่ต้องปรับเปลี่ยนข้อความเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล เมื่อประเมินพบว่า ครูและผู้บริหารเห็นด้วยกับการนำไปใช้ในระดั้มากทุกข้อ การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการวิเคราะห์หลักสูตรและการทำให้ครูเข้าใจในกระบวนการของหลักสูตร (Jaroensook, 2009) ที่เป็นอย่างนี้อาจจะเกิดจากผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวที่เคยปฏิบัติมาคือจัดการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดและหลักเกณฑ์การทำงานก็ว่าไปตามบทบาทหน้าที่ของครูโดยไม่มีการมอบหมายงานให้ชัดเจนว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งทำให้สภาพการบริหารยังเกิดความคลุมเครือไม่ชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติ (Wehachart, 2009) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารเพราะเกี่ยวข้องกับงานทุกงานโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของผู้บริหารและคุณภาพของนักเรียน (Sanguannam, 2008)

การบริหารงานบุคคลพบว่า ครูต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหาร ความโปร่งใสในการพิจารณาขั้นเงินเดือนและการทำงานร่วมกัน เนื่องจากในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่เสี่ยงในการก่อการร้ายและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นผู้บริหารคือบุคคลที่เป็นที่พึ่งในยามคับขันของครู การสื่อสาร การสั่งงานต้องเป็นแบบกัลยาณมิตร (Phaopayon, 2010) ถ้าต้องการให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูหรือผู้ร่วมงานให้ผู้ร่วมงานรับรู้ถึงความสัมพันธ์ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในคุณค่าและความมั่นคงในชีวิต (Mongkolvanich, 2011) ในการบริหารงานบุคคลมีความสำคัญมากสำหรับผู้บริหารเพราะคนคือปัจจัยสำคัญในการดำเนินการถ้าครูมีความรู้ ความมั่นใจในตัวผู้บริหาร ประสิทธิภาพของงานก็สูงเช่นเดียวกัน (Suriwan, 2011) โดยเฉพาะในสถานการณ์ของความไม่สงบซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีความหวาดระแวงกับปัญหาและไม่มี ความมั่นใจในชีวิตจะทำให้การทำงานไม่เต็มที่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลาหรือความมุ่งมั่นในการทำงาน นั่นคือผู้บริหารต้องสร้างความรู้สึกที่ดีในการทำงานและต้องเข้าใจสภาวะของการทำงานท่ามกลางความขัดแย้งทางสังคมต้องเข้าใจในตัวบุคลากรและต้องเป็นที่พึ่งได้ในยามคับขันและต้องพยายามสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

การบริหารงานงบประมาณพบว่า ผู้บริหารยังขาดขั้นตอนในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและครูก็ไม่ชัดเจนในขั้นตอนของการดำเนินการ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและครูต้องทราบโดยบทบาทและหน้าที่ (Mongkolvanich, 2011) การบริหารงานการเงินมีความสำคัญมากเพราะการทำงานทุกอย่างต้องใช้เงินและบุคลากรต้องรู้จักกระบวนการบริหารจัดการการเงินนอกจากนี้จำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับค่อนข้างน้อยทำให้ยากในการบริหารจัดการ (Jaroensook, 2009) ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการเงินและต้องถ่ายทอดความรู้ให้ครูที่รับผิดชอบรับรู้ส่วนครูที่เกี่ยวข้องให้รู้ในกระบวนการที่ต้นตอปฏิบัติการบริหารงานงบประมาณเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบของโรงเรียน

ส่วนการบริหารงานทั่วไปพบว่า การดูแลอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้ การจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ การพัฒนาข้อมูลข่าวสาร การให้ความสำคัญกับเด็กนักเรียน ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านนักเรียน อาคารสถานที่ ความสัมพันธ์กับชุมชนเพราะงานเหล่านี้เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการศึกษา (Sanguannam, 2008) การบริหารและพัฒนาอาคารสถานที่ และการสร้างความรู้สึกดีให้กับสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็น (Yodsanga, 2012) สำหรับผู้บริหารเพราะการศึกษาในปัจจุบันมีความหลากหลายและแข่งขันสูงผู้บริหารต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมในการจัดการศึกษา เพราะโรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนที่ต้องแสดงให้เห็นศักยภาพ ผู้ปกครองจะมีความเชื่อมั่นในการส่งบุตรหลานมาเรียน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมในการทำงานการสร้างมิตรภาพและการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพราะการบริหารงานทั่วไปมีขอบข่ายกว้างขวางและเป็นงานที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการได้อย่างดี นอกจากนี้ผู้บริหารกิจการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการอย่างเคร่งครัด การละเลยไม่ว่าจะเกิดจากจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อาจจะนำมาซึ่งความเสียหายอย่างรุนแรงต่อสถานศึกษาและผู้บริหารคือบุคคลที่ต้องรับผิดชอบ (Na Bangchang, 2011) กระบวนการบริหารจัดการว่าผู้บริหารคือบุคคลที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการบริหารจัดการต้องให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การมากที่สุด (Hoy & Miskel, 2001) ได้กล่าวถึงผู้นำก็คือผู้บริหารว่ามีความสำคัญในการนำองค์การและการสร้างความเชื่อถือในการทำงานระหว่างองค์กรกับชุมชน (Lunenburg & Ornstein, 2006)

สรุป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นโรงเรียนที่มีความสำคัญต่อชุมชนและท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรวมความรู้ของชุมชนทั้งด้านวิชาการและด้านหลักการศาสนาจึงเป็นที่ยอมรับของชุมชนและมีสภาพการบริหารที่สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลบ้างบางประเด็นและเมื่อมองในด้านการปฏิบัติ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็ปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโดยใช้กฎระเบียบของโรงเรียนควบคู่กับกฎกติกาของสังคมและที่สำคัญคือหลักศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดเป็นสิ่งที่คอยควบคุมพฤติกรรมของผู้บริหารและครูในการทำหน้าที่ของตนในสถานศึกษาให้เต็มความสามารถและมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและศักยภาพในการดำรงชีวิตโดยมีหลักธรรมาภิบาลควบคุมในแนวทางปฏิบัติทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนมีทิศทางกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักศาสนาและหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับและสร้างความไว้วางใจจากคนในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนของข้อเสนอแนะการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนและเน้นการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์กับผู้เรียนสูงสุดในการบริหารบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญเป็นธรรมกับผู้สอนให้กำลังใจในการทำงานท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ ผู้บริหารต้องรู้จักวิเคราะห์นโยบายการศึกษา ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในการบริหารงานงบประมาณผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการรับเงิน จ่ายเงินและตรวจสอบการใช้เงิน ในการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารต้องดูแลอาคารเรียนให้มีความพร้อม มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม ทั้งนี้ การบริหารงานตามภารกิจของสถานศึกษาผู้บริหารต้องปฏิบัติตามแนวทางของศาสนาในการบริหารงานทุกงานเพราะถือว่าหลักศาสนาคือธรรมนูญชีวิตของคนในสังคม

ในส่วนของนโยบาย ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดนโยบายในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรมง่ายแก่การนำไปปฏิบัติและให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมทั้งครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนในการบริหารและต้องให้ความสำคัญกับหลักศาสนาที่เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและเป็นหลักที่ทุกคนยึดมั่นร่วมกัน ผู้บริหารต้องเป็นหลักที่มั่นคงเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความมั่นใจและสามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพตลอดไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Beema, M. (2016). The Relationship between Transformational Leadership of School Administrators and Moral Encouragement in Working of Teacher under Yala Primary Educational Service Area Office. *Journal of Yala Rajabhat University*, 11(1), 1-18. (in Thai)
- Heng, R. (2012). *School Administration by Teachers under the office of Primary Education Region in Narathiwat Province*. Master Thesis of Education. Rajabhat Yala University. (in Thai)
- Hoy, K. W. & Miskel, C. G. (2001). *Educational Administrative Theory, Research and Practice*. (6th ed.). McGraw Hill: New York.
- Jaroensook, B. (2009). *The Development of Good- Governance Administration of Education Institutions with Reference to Basic Education in the Upper-South Provinces of Thailand*. Doctor of Philosophy Thesis. Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (2006). *Educational Administration: Concepts and Practices*. (3th ed.). Wadsworth: New York.
- Mongkolvanich, J. (2011). *Education to sustainable development: organization and personnel administration*. Bangkok: Siam Technology Institute. (in Thai)
- Na Bangchang, S. (2011). Good governance: good regulation. *Executive Journal*, 2(21), 48-50. (in Thai)
- Phaopayon, S. (2010). *Human resources administration*. Bangkok: Book Point. (in Thai)
- Sanguannam, C. (2008). *Theory and practice in educational institution*. Bangkok: Book Point. (in Thai)
- Suriwan, V. (2011). The relationship between the good governance administration and personnel in the schools under the Primary Educational Service Area Office, Roi-et province. *Roi-et Rajabhat University Journal*, 5(2), 79-88. (in Thai)
- The Office of Prime Minister. (1999). *Regulations of the Office of the Prime Minister on Good Governance B.E.2542*. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)

- Wehachart, R. (2009). *Academic administration in basic education institutions*. Songkla: Thaksin University. (in Thai)
- Yodsanga, J. (2012). The State and Problem in Management Based on Good Governance of Sub-District Administrative Organization's Mayor in Udon Thani Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Udon Thani Rajabhat University*, 1(1), 30-41. (in Thai)